

Olsztyn, 3 listopada 2025 r.

Wydział Kontroli
WK-I.431.14.2025

**Szanowny Pan
Tomasz Kosobudzki
Starosta Olecki
ul. Kolejowa 32
19-400 Olecko**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Olecku, ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko, NIP 8471394480, REGON 790675565.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie:

Michał Wasilewski – starszy inspektor wojewódzki; przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 6/2025, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.715.2025 z dn. 14 stycznia 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Radosław Gazda – starszy inspektor wojewódzki; członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 1/2024, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.716.2025 z dn. 14 stycznia 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

[akta kontroli poz. 7-8]

Kontrolę przeprowadzono w okresie 8-26 września 2025 r. co zostało odnotowane w książce kontroli Urzędu pod pozycją nr 3/2025.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań Starosty wynikających z ustawy o fundacjach. Okres objęty kontrolą: od dn. 1 stycznia 2020 r. do dn. 31 grudnia 2024 r.

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym, tj. w dniach 8-10 września br. rozpoczęto czynności kontrolne w Urzędzie (zapoznanie się z przygotowaną dokumentacją na miejscu w jednostce, sporządzenie dokumentacji fotograficznej, przyjęcie ustnych wyjaśnień od pracownika). W pozostałe dni kontrola była prowadzona zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów w Urzędzie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych okazano legitymacje oraz upoważnienia do kontroli, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. 2020 poz. 224 ze zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 12-15a ustawy o fundacjach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166, dalej „FundU”).

[akta kontroli poz. 3-4]

W okresie objętym kontrolą ustrój powiatu oleckiego określał Statut:

- stanowiący załącznik do uchwały nr XXXV/24/2017 Rady Powiatu w Olecku z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Powiatu Oleckiego (ze zm.);
- stanowiący załącznik do uchwały nr XXI/157/2021 Rady Powiatu w Olecku z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Statutu Powiatu Oleckiego;
- stanowiący załącznik do uchwały nr XXIX/226/2022 Rady Powiatu w Olecku z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Statutu Powiatu Oleckiego (aktualny).

Kontrolowana jednostka funkcjonowała na podstawie Regulaminu Organizacyjnego:

- stanowiącego załącznik do uchwały nr 292/2018 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Olecku, ze zmianami;
- stanowiącego załącznik do uchwały nr 100/2022 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Olecku, ze zmianami;
- stanowiącego załącznik do uchwały nr 280/2020 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Olecku;
- stanowiącego załącznik do uchwały nr 320/2022 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 27 października 2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Olecku (aktualny).

W okresie objętym kontrolą stanowiska pełnili:

- Pan **Marian Świerszcz** - Starosta w okresie od 12 grudnia 2014 r. do 27 października 2021 r.
- Pani **Marzanna Pojawa-Grajewska** - Starosta w okresie od 28 października 2021 r. do 2 maja 2024 r.
- Pan **Tomasz Kosobudzki** - Starosta w okresie od 2 maja 2024 r. do chwili obecnej.
- [REDAKTOWANE] – Sekretarz Powiatu/Naczelnik Wydziału Organizacyjnego w okresie od 1 marca 2020 do 31 grudnia 2022 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez Starostę w piśmie OR.1710.4.2025 z dn. 2 września 2025 r., w okresie objętym kontrolą zadania z zakresu nadzoru nad fundacjami realizowane były przez [REDAKTOWANE] a obowiązek ich realizacji wynikał z dołączonych zakresów czynności pracownika.

Stosownie do Regulaminu Organizacyjnego (§ 9, § 20 - uchwała nr 292/2018 oraz § 9 i § 21 - uchwała nr 100/2020), nadzór nad fundacjami przypisany był Wydziałowi Organizacyjnemu kierowanemu przez Naczelnika Wydziału. Od dn. 15 lutego 2022 r. uchwałą nr 246/2022 dokonano zmian w organizacji jednostki w świetle których nadzór nad fundacjami został przypisany samodzielnemu stanowisku ds. obronnych i obywatelskich (§ 19), odpowiadającemu bezpośrednio przed Starostą (§ 10 ust. 7 pkt 13). Dokonane zmiany utrzymane zostały w § 10 i § 19 uchwał nr 280/2022 oraz nr 320/2022.

[akta kontroli poz. 9-14, BIP Starostwa]

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 2) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze właściwości powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 3) Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji (zawiadomienie sądu o wpisaniu fundacji do KRS, aktualny statut fundacji).
- 4) Nadzór Starosty nad działalnością fundacji (art. 12 FundU) pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (sprawozdanie z działalności, korespondencja z fundacjami).
- 5) Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (analiza przedmiotu/zakresu działalności wg statutu oraz KRS, analiza danych z rocznego sprawozdania).

- 6) Nadzór Starosty nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.
- 7) Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.
- 8) Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).
- 9) Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 dalej „TerroryzmU”) - (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Postępowaniem kontrolnym objęto 100 % fundacji wpisanych do wykazu fundacji mających siedzibę na terenie powiatu oleckiego.

Bieżąca kontrola jest pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Olecku.

[akta kontroli poz. 12]

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **negatywnie**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

I. Stan faktyczny ustalony na podstawie akt nadzorowanych podmiotów oraz danych z Krajowego Rejestru Sądowego.

Na podstawie informacji przekazanej przez jednostkę kontrolowaną w piśmie z dnia 3 września 2025 r., znak: SO.513.7.2025 ustalono, że w wykazie fundacji mających siedzibę na terenie powiatu oleckiego, w okresie objętym kontrolą znajdowało się 26 fundacji. Dodatkowo Starosta prowadzi akta 2 fundacji korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu oleckiego. Postępowaniem kontrolnym objęto 100 % dokumentacji związanej z realizacją zadania będącego przedmiotem kontroli.

- 1. FUNDACJA POMOC DZIECIOM** (brak wpisu do KRS). Fundacja nabyła osobowość prawną w 1992 r. i nie została wpisana (przerejestrowana) do Krajowego Rejestru Sądowego (dalej jako „KRS”).

Stosownie do art. 9 ust. 2a ustawy z dn. 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770 ze zm.) podmioty, które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru KRS, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r., tym samym podmiot ten utracił osobowość prawną i nie podlega nadzorowi starosty.

[akta kontroli poz. 9]

2. FUNDACJA WSPIERANIA OPIEKI ZDROWOTNEJ MIASTA I GMIN ZIEMI OLECKIEJ „ZDROWE OLECKO” W LIKWIDACJI (179211). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2003r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Od maja 2025 r. znajduje się w stanie likwidacji.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2008 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- nieodebrana korespondencja z listopada 2019 r. z adnotacją o niepodjęciu w terminie,
- odpis pełny z KRS ze stycznia i sierpnia 2025 r.
- pismo likwidatora z dn. 30 lipca 2025 r. informujące o postawieniu fundacji w stan likwidacji wraz z wezwaniem wierzycieli do zgłaszania się w terminie 3 miesięcy.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 10]

3. FUNDACJA ROZWOJU ZIEMI OLECKIEJ (KRS 210279). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2004r. Podmiot od 2007 r. posiada status OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty w brzmieniu z 2017 r. i 2022 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z listopada 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej,
- odpis pełny z KRS ze stycznia i sierpnia 2025 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 11]

4. FUNDACJA „RÓWNE SZANSE” (KRS 258127). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2006r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2006 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- nieodebrana korespondencja z listopada 2019 r. z adnotacją o niepodjęciu w terminie.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 12]

5. OLECKA FUNDACJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LIKWIDACJI (KRS 259302). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2006r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Uchwała o otwarciu likwidacji została podjęta w 2016 r. a ujawniona w KRS została w maju 2023 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualne statuty z 2009 r. i 2023 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej,
- odpis pełny z KRS z kwietnia 2025 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 13]

6. FUNDACJA „NIEWIDZIALNA RĘKA” (KRS 316275). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2008r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,

- statuty z 2010 r. i 2025 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej (doręczone).

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 14]

7. FUNDACJA RODZINNEJ OPIEKI ZASTĘPCZEJ „PODARUJ RADOŚĆ” (KRS 391621). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2011 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2011 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- nieodebrana korespondencja z listopada 2019 r. z adnotacją o niepodjęciu w terminie,

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 15]

Poz. 8 w wykazie fundacji przekazanych przez Starostę została pominięta.

9. FUNDACJA WSPIERANIA ROZWOJU EDUKACJI I KULTURY NA MAZURACH (KRS 472691). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2013 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2013 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 16]

10. FUNDACJA AKADEMIA RADOSNEJ TWÓRCZOŚCI (KRS 485519). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2013r. Podmiot posiada status OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty z 2013 r., 2020 r., 2022 r.
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 17]

11. FUNDACJA „KLUB STRZELECKI WILK OLECKO” W LIKWIDACJI (KRS 639010). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2016 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Od października 2019 r. znajduje się w stanie likwidacji a okoliczność ta została ujawniona w KRS w maju 2020 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2016 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 18]

12. FUNDACJA MAZURY GARBATE PRO BONO HUMANIS (KRS 639010). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2016 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2018 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej (doręczone),

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 19]

13. FUNDACJA „ZAKON RYCERSKI CHRYSZTUSA KRÓLA – CRISTEROS” W LIKWIDACJI (KRS 635527). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2016 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Od marca 2020 r. znajduje się w stanie likwidacji a okoliczność ta została ujawniona w KRS w styczniu 2021 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2016 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- nieodebrana korespondencja z listopada 2019 r. z adnotacją o niepodjęciu w terminie,
- pełny odpis z KRS z września 2024 r.

[akta kontroli poz. 20]

14. FUNDACJA „LEGA EXPRESS” (KRS 728371). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2018 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty z 2018 r. i 2022 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- nieodebrana korespondencja z listopada 2019 r. z adnotacją o niepodjęciu w terminie,

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 21]

15. FUNDACJA SETEK ENERGICZNYCH LUDZI AKTYWNYCH W INICJATYWACH SELAWI W LIKWIDACJI (KRS 789242 WYKREŚLONA). Fundacja nabyła osobowość prawną we wrześniu 2019 r. Podmiot nie posiadał statusu OPP i był wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Uchwała o rozwiązaniu fundacji została podjęta w styczniu 2022 r. co zostało ujawnione w KRS w marcu 2022 r. Wykreślenie z KRS nastąpiło w styczniu 2023 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty z 2018 r. i 2022 r.,
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 22]

16. FUNDACJA NAD ŁĄŻNĄ STRUGĄ (KRS 842440). Fundacja nabyła osobowość prawną w czerwcu 2020 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statut z 2020 r.,

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 23]

17. FUNDACJA ŻŁOTA RYBKA (KRS 850940). Fundacja nabyła osobowość prawną w sierpniu 2020 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2020 r.,
- odpis pełny z KRS z grudnia 2024 r.,
- oświadczenie fundacji z lutego 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 24]

18. "DOMANI" FUNDACJA DLA OPIEKUNÓW OSÓB CHORYCH NA ALZHEIMERA (KRS 616155). Fundacja nabyła osobowość prawną w sierpniu 2016 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Fundacja miała wcześniej siedzibę w woj. mazowieckim i dopiero w lutym 2022 r. Starosta Olecki otrzymał akta przedmiotowej fundacji celem objęcia dalszym nadzorem zgodnie z właściwością miejscową.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2021 r.,
- odpis pełny z KRS z kwietnia 2024 r. oraz sierpnia 2025 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 25]

19. FUNDACJA ENDURO FRIENDLY (KRS 1002430). Fundacja nabyła osobowość prawną w listopadzie 2022 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty z 2022 r. i 2023 r.,
- odpis pełny z KRS z grudnia 2024 r.,
- oświadczenie fundacji z sierpnia 2025 r. o nieposiadaniu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 26]

20. FUNDACJA EDUKACJI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LIKWIDACJI (KRS 1056321). Fundacja nabyła osobowość prawną we wrześniu 2023 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Uchwała o rozwiązaniu fundacji została podjęta w listopadzie 2023 r. co zostało ujawnione w KRS w listopadzie 2023 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statut z 2023 r.,
- odpis pełny z KRS z sierpnia 2025 r.,

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 27]

21. FUNDACJA DZIKA ZIEMIA (KRS 1060912). Fundacja nabyła osobowość prawną w październiku 2023 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,

- statut z 2023 r.,
- odpis pełny z KRS z sierpnia 2024 r.,
- oświadczenie fundacji z sierpnia 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 28]

22. FUNDACJA DZIKO (KRS 779318). Fundacja nabyła osobowość prawną w 2019 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców (od listopada 2024 r.). Fundacja miała wcześniej siedzibę w woj. mazowieckim i dopiero we wrześniu 2024 r. Starosta Olecki otrzymał akta przedmiotowej fundacji celem objęcia dalszym nadzorem zgodnie z właściwością miejscową.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- statuty z 2019 r. i 2024 r.,
- odpis pełny z KRS z sierpnia 2025 r.,
- oświadczenie fundacji z sierpnia 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 29]

23. FUNDACJA „RAZEM DAMY RADĘ” (KRS 1066515). Fundacja nabyła osobowość prawną w listopadzie 2023 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statut z 2023 r.,
- odpis pełny z KRS z sierpnia 2025 r.,
- oświadczenie fundacji z sierpnia 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

[akta kontroli poz. 30]

24. FUNDACJA YACHT CLUB OLECKO (KRS 1072955). Fundacja nabyła osobowość prawną w grudniu 2023 r. Podmiot nie posiada statusu OPP i jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statut z 2023 r.,
- odpis pełny z KRS z sierpnia 2025 r.,
- oświadczenie fundacji z sierpnia 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

[akta kontroli poz. 31]

25. FUNDACJA TWOJA GŁOWA (KRS 1149680). Fundacja nabyła osobowość prawną w marcu 2025 r. (poza okresem objętym kontrolą) wobec czego nie podlega badaniu.

[akta kontroli poz. 32]

26. FUNDACJA „OLECKO BEZ BARIER” W LIKWIDACJI (KRS 388420 WYKREŚLONA). Fundacja nabyła osobowość prawną we wrześniu 2011 r. Podmiot nie posiadał statusu OPP i nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Uchwała o likwidacji została podjęta w czerwcu 2021 r. co zostało ujawnione w KRS w styczniu 2022 r. Wykreślenie z KRS nastąpiło w sierpniu 2022 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienie przekazane przez sąd rejestrowy,
- statut z 2011 r.
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej,
- oświadczenie fundacji z grudnia 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej,
- odpis pełny z KRS z grudnia 2024 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 33]

27. FUNDACJA COLORS OF CULTURE (KRS 515546 WYKREŚLONA). Fundacja nabyła osobowość prawną we wrześniu 2014 r. Podmiot nie posiadał statusu OPP i był wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Wykreślenie z KRS – bez likwidacji - nastąpiło w listopadzie 2021 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2014 r.
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 34]

28. FUNDACJA MARKA GAŁĄZKI „PO DRODZE” W LIKWIDACJI (KRS 570554). Fundacja nabyła osobowość prawną 2015 r. Podmiot nie posiadał statusu OPP i był wpisany do Rejestru Przedsiębiorców. Uchwała o rozwiązaniu fundacji została podjęta w grudniu 2019 r. co zostało ujawnione w KRS w styczniu 2020 r. Wykreślenie z KRS nastąpiło w lipcu 2024 r.

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- postanowienia przekazane przez sąd rejestrowy,
- aktualny statut z 2015 r.
- pismo do fundacji z listopada 2019 r. w sprawie posiadania przez nią statusu instytucji obowiązanej (doręczone),
- oświadczenie fundacji z listopada 2019 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej,
- odpis pełny z KRS z lipca 2024 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą.

[akta kontroli poz. 35]

29. TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie (KRS 403888). Fundacja posiada siedzibę w Olsztynie ale jest podmiotem korzystającym ze środków publicznych i prowadzącym działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu oleckiego

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- statut i odpis z KRS fundacji,
- umowa OR.2151.18.2021 z dn. 17 grudnia 2020 r. zawarta z powiatem oleckim na realizację zadania publicznego pod tytułem „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z edukacją prawną w Powiecie Oleckim w 2021 roku”,
- sprawozdanie z wykonania zadania publicznego złożone w dn. 21 stycznia 2022 r.,
- protokół z kontroli realizacji zadania publicznego OR.032.40.2022,

[akta kontroli poz. 39]

30. PASIEKA - FUNDACJA ROZWOJU I WSPARCIA z siedzibą w Rzeszowie (KRS 407341). Fundacja posiada siedzibę w Rzeszowie ale jest podmiotem korzystającym ze środków publicznych i prowadzącym działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu oleckiego

W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- statut i odpis z KRS fundacji,
- umowa OR.2151.21.2021 z dn. 20 grudnia 2021 r. zawarta z powiatem oleckim na realizację zadania publicznego pod tytułem „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji oraz edukacji prawnej w Powiecie Oleckim,
- sprawozdanie z wykonania zadania publicznego złożone w dn. 30 stycznia 2023 r.,
- protokół z kontroli realizacji zadania publicznego OR.032.33.2023,
- umowa OR.2151.18.2022 z dn. 23 grudnia 2022 r. zawarta z powiatem oleckim na realizację zadania publicznego pod tytułem „Pomoc prawna w Powiecie Oleckim,
- sprawozdanie z wykonania zadania publicznego złożone w dn. 29 stycznia 2024 r.,
- umowa OR.032.84.2023 z dn. 13 grudnia 2023 r. zawarta z powiatem oleckim na realizację zadania publicznego pod tytułem „Pomoc prawna w Powiecie Oleckim,
- sprawozdanie z wykonania zadania publicznego złożone w dn. 30 stycznia 2025 r.,

[akta kontroli poz. 40]

II. Ustalenia szczegółowe:

1. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu oleckiego; zmiany w stanie fundacji w okresie 2020 - 2024 r.

Przed rozpoczęciem kontroli Dyrektor Wydziału Kontroli, w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, pismem z dn. 25 sierpnia br., znak: WK-I.431.14.2025, zwrócił się o nadesłanie wykazu fundacji znajdujących się pod nadzorem Starosty w latach 2020 - 2024. Z wykazu dołączonego do pisma Starosty znak: SO.513.7.2025 oraz z ustaleń kontroli wynika, że prowadzony jest rejestr fundacji który obejmuje 27 podmiotów (poz. 8 została przeskoczona). Rejestr zawiera m.in. następujące dane:

- nazwa
- siedziba oraz adres,
- nr KRS,
- data wpisu do rejestru,
- właściwego ministra jako organ nadzoru,
- data wykreślenia z KRS.

[akta kontroli poz. 15]

Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

2. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu oleckiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

Stosownie do treści art. 15a FundU, w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, starosta wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów [art. 12-15](#) FundU. Wskazać należy, że ww. regulacja odnosi się do fundacji które objęte są nadzorem właściwego miejscowo „swojego” starosty (innego niż Starosta Olecki), posiadają ogólnopolski zasięg działania i dodatkowo korzystając ze środków publicznych, działają „gościnnie” na obszarze - w tym przypadku - powiatu oleckiego. W zasadzie nie istnieją skuteczne mechanizmy dające staroście możliwość powzięcia wiadomości o działalności takiej fundacji na jego obszarze. Możliwe jest, że starosta taką informację uzyska np. udzielając takiemu podmiotowi dotacji bądź też uzyskując w jakiś inny sposób wiedzę o takiej działalności (reklama, ulotki, pismo od fundacji, skarga/donos, itp.). Mając taką ewentualną wiedzę starosta winien objąć fundację odpowiednim nadzorem - w odniesieniu to działalności jaką wykonuje na terenie powiatu oleckiego.

W piśmie Starosty Oleckiego z dn. 3 września br. znak: SO.513.7.2025, wskazano 2 fundacje (poz. 29 i 30) korzystające ze środków publicznych i prowadzące działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze powiatu oleckiego w latach 2020-2024.

W toku kontroli zapoznano się z posiadaną dokumentacją ww. fundacji i stwierdzono, że podmioty te realizują na terenie powiatu oleckiego zadania publiczne z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z § 28 pkt V.2 Regulaminu Organizacyjnego prowadzeniem spraw związanych ze zleceniem realizacji zadań publicznych w ramach otwartych konkursów ofert zajmuje się inna komórka organizacyjna tj. Wydział Edukacji, Kultury i Promocji (EK).

[akta kontroli poz. 39-40]

Ponieważ realizacją powierzonych fundacjom zadań, w tym analizą składanych sprawozdań jak i przeprowadzaniem kontroli ich wykonania zajmują się pracownicy EK, należy uznać, że Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję i nadzór w tym zakresie. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

3. Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 FundU, o wpisaniu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd zawiadamia ministra właściwego ze względu na zakres jego działania oraz

cele fundacji, zwanego dalej „właściwym ministrem” oraz właściwego ze względu na siedzibę fundacji starostę, przesyłając jednocześnie statut.

Kontrola wykazała, że w aktach fundacji gromadzone są postanowienia o dokonaniu wpisu oraz aktualne statuty przesyłane przez Sąd Rejonowy (za okres objęty kontrolą).

[akta kontroli poz. 9-40]

Starosta Olecki w okresie objętym kontrolą należycie gromadził dokumenty, które stanowią bazę wyjściową do prowadzenia nadzoru pod kątem podstaw prawnych działania fundacji. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

4. Nadzór Starosty nad działalnością fundacji pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (art. 12 FundU).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 FundU, o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek właściwego ministra lub starosty. Starosta posiada uprawnienia analogiczne do uprawnień właściwego ministra, z tym, że fundacje nie mają obowiązku corocznego składania starostom sprawozdań ze swojej działalności. Fundacje mają obowiązek (poza wyjątkiem określonym w art. 12 ust. 2a FundU) corocznego sporządzania merytorycznego sprawozdania ze swojej działalności, obejmującego najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdanie fundacja obligatoryjnie składa do właściwego ministra oraz upublicznia.

Szczegółowy zakres informacji jakie musi zawierać sprawozdanie został określony w:

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) – obowiązującego do dn. 30 grudnia 2022 r.;
  - rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2791) - obowiązujące od dn. 1 stycznia 2023 r.;
- dalej jako „rozporządzenie”.

Uwypuklić należy, że proces nadzoru, który sprawuje sąd, poprzedzony jest procedurą sprawozdawczo-informacyjną wobec właściwego ministra lub starosty. Postępowanie które może zakończyć się zastosowaniem środków nadzoru uruchomione będzie tylko

i dopiero wówczas, gdy po przeanalizowaniu sprawozdania fundacji właściwy minister lub starosta znajdzie w nim nieprawidłowości¹.

W sprawozdaniu zawarte są dane, na podstawie których organ nadzoru pośredniego jest w stanie wstępnie ocenić, czy działalność fundacji jest zgodna z przepisami prawa, statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona. Jak wskazuje Joanna Dominowska, większość autorów komentarzy uważa, że uprawnienia organu nadzoru ograniczają się tylko do analizy sprawozdania z działalności fundacji i wystosowania do fundacji pism w celu ich uzupełnienia jeśli nie spełniają wszystkich wymogów rozporządzenia lub ewentualnie w celu wyjaśnienia kwestii wątpliwych².

W związku z powyższym, starosta realizujący nadzór pośredni jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 15a ust. 2 FundU), nie powinien ograniczać się do jedynie do biernego prowadzenia rejestru i gromadzenia dokumentacji przekazywanej przez sąd rejestrowy, lecz aktywnie podejmować odpowiednie działania zmierzające do uzyskania wiedzy na temat działalności danej fundacji. Najprostszym działaniem nadzorczym jest zapoznanie się z już sporządzonym sprawozdaniem. Co prawda fundacje nie mają obowiązku corocznego przekazywania sprawozdań staroście, muszą je jednak udostępniać do publicznej wiadomości (art. 12 ust. 3 FundU). Przepisy nie precyzują w jaki sposób upublicznienie ma nastąpić, jednakże w doktrynie przyjmuje się, że może on zostać wykonany w każdy sposób, który daje możliwość zapoznania się z treścią sprawozdań każdemu zainteresowanemu (zob. m.in. H. Cioch , A. Kidyba, Ustawa o fundacjach, s. 270). Jako przykłady podaje się opublikowanie sprawozdania na stronie internetowej fundacji, wyłożenie lub wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie fundacji, zamieszczenie odpowiedniego obwieszczenia w prasie lokalnej lub ogólnopolskiej³. Należy zaznaczyć, że ewentualne zapoznanie się organu z wyłożonym/wywieszonym w lokalu sprawozdaniem nie będzie stanowić czynności kontrolnych w siedzibie organizacji lecz będzie pozyskiwaniem - w ramach nadzoru - informacji o działalności z ogólnodostępnego źródła.

W tym miejscu należy nadmienić, że przechowywanie sprawozdania w siedzibie fundacji, która nie jest ogólnodostępnym lokalem z możliwością przyjmowania osób z zewnątrz w godzinach pracy lecz np. prywatnym mieszkaniem w którym zarejestrowano fundację, nie będzie w rzeczywistości stanowiło udostępnienia go do publicznej wiadomości. Obowiązek ten wymaga faktycznej, a nie jedynie formalnej dostępności zatem fundacja nie może tworzyć barier w realizacji prawa do informacji. Wybór metody upublicznienia

---

¹ dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 38.

² dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 42.

³ A. Kidyba, M. Dumkiewicz, Ustawa o fundacjach. Komentarz, s. 324.

sprawozdania należy do fundacji, jednakże w sytuacji gdy nie posiada ona odpowiedniego lokalu ani własnej strony internetowej (co w obecnych czasach jest standardem) powinna ona znaleźć inne odpowiednie rozwiązanie na jego upublicznienie (np. odpłatne wynajęcie wirtualnej przestrzeni do przechowywania i udostępniania plików) czyniąc zadość obowiązkowi określone w art. 12 ust. 3 FundU. Powyższe oznacza, że publiczne udostępnienie sprawozdania powinno umożliwiać każdemu zainteresowanemu, w tym także organowi nadzoru, na wgląd w jego treść, np. w celu sprawdzenia, czy fundacja działa zgodnie z prawem. Niewątpliwie najprościej byłoby gdyby fundacje obowiązek informacyjny realizowały poprzez zamieszczanie sprawozdań na stronie internetowej, wówczas zapoznanie się organu z ich treścią pochodzącą z takiego źródła, byłoby nie tylko proste ale także niebudzące wątpliwości co do prawidłowości realizacji nadzoru. Natomiast w sytuacji gdy organ nie odnajdzie strony fundacji (często są wskazywane w rejestrze KRS) lub samego sprawozdania na odnalezionej stronie, powinien – w trybie nadzoru - zwrócić się do fundacji (e-mailem, listownie) z zapytaniem o miejsce jego upublicznienia przypominając jednocześnie o treści art. 12 ust. 1 i 3 FundU.

Możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinno to nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane (art. 12 FundU oraz § 5 ww. rozporządzenia z dn. 8 maja 2001 r.). Starosta powinien zatem podjąć odpowiednie kroki nadzorcze, w szczególności wystąpić do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia bądź ewentualne dobrowolne udostępnienie kopii sprawozdania. Podkreślenia wymaga że działanie takie mieści się w *ratio legis* ww. przepisów. Dopiero po podjęciu odpowiednich działań, zmierzających do zapoznania się ze upublicznionym sprawozdaniem, przy jednoczesnym braku reakcji ze strony fundacji bądź odmowie przekazania jego kopii, organ może stwierdzić, że realizacja nadzoru pośredniego jest utrudniona bądź też niewykonalna. Podejmując odpowiednie działania organ jednocześnie zwalnia się z ewentualnego zarzutu beczynności.

Istotą systemu nadzoru nad fundacjami jest stworzenie gwarancji, że będą one działać granicach prawa, przestrzegając porządku publicznego, oraz realizować wolę fundatora, tj. trwale realizować wyznaczone przez niego cele, racjonalnie zarządzając powierzonym przez niego majątkiem. Uregulowane w ustawie o fundacjach instrumenty zewnętrznego nadzoru nad fundacjami służą więc zarówno interesom samych fundacji, jak i interesowi publicznemu oraz interesowi fundatora⁴.

W FundU ustawodawca nie określił szczegółowo kompetencji organu nadzoru, tak jak zostało to zrobione w art. 25 ust. 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166). Przepisy FundU nie przewidują także możliwości wnioskowania do sądu

---

⁴ A. Kidyba, M. Dumkiewicz, Ustawa o fundacjach. Komentarz, s. 318

o nałożenie grzywny, tak jak zostało to uregulowane w art. 26 ww. ustawy. Nie oznacza to jednak, że organ z powodu występującej *luki technicznej*, uprawniony jest do zaniechania jakiegokolwiek aktywności nadzorczej, w szczególności tej zmierzającej do zapoznania się z upublicznionym rocznym sprawozdaniem. Na marginesie wskazać należy, że nauka prawa wypracowała sposoby na zniwelowanie luk występujących w systemie prawa i jak słusznie wskazuje Paweł Suski, w doktrynie dopuszcza się możliwość stosowania, w sprawach nieuregulowanych w ustawie o fundacjach i statucie, przepisów innych ustaw. Dopuszcza się również, że względu na zbieżność funkcji pełnionych przez stowarzyszenia i fundacje, możliwość stosowania analogii w kwestiach zbliżonych, a nieuregulowanych w ustawie o fundacjach bądź w Prawie o stowarzyszeniach. W tym miejscu wskazać należy, że stosowanie *per analogiam* przepisów innych ustaw nie oznacza odpowiedniego stosowania przepisów, gdyż o takim stosowaniu można mówić, gdy sama norma prawna nakazuje zastosować przepisy należące do innej instytucji prawnej⁵. Tym samym zasadnym wydaje się pomocnicze wykorzystanie tych przepisów w roli wskazówki interpretacyjnej, gdy ustawa o fundacjach pozostawia luki.

Zastosowanie wskazanych działań nadzorczych należy traktować jako wynikającą *implicite* z obowiązku badania stanu faktycznego przez administracyjne organy nadzoru pośredniego, stanowiącego warunek *sine qua non* zastosowania środków nadzoru bezpośredniego. Starosta jako organ nadzoru pośredniego, spotykając się z odmową wskazania miejsca upublicznienia sprawozdania czy też ewentualnie jego przekazania, a także w sytuacji notorycznego braku odbioru korespondencji, powinien rozważyć zasadność zastosowania środków nadzorczych określonych w art. 12 ust. 1 FundU (wniosek do sądu o zbadanie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutu oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona). W takim przypadku w postępowaniu dowodowym fundacja będzie musiała przedstawić wszystkie dokumenty związane ze swoją działalnością, które będą niezbędne do wydania przez sąd orzeczenia. Stąd też starosta, będący uczestnikiem postępowania, będzie mógł uzyskać niezbędną wiedzę do ewentualnego wnioskowania o zastosowanie innych środków nadzorczych określonych w art. 13-15 FundU. Rozwiązanie takie jest z pewnością niekorzystne z punktu widzenia sprawności i ekonomii wykonywania nadzoru. Właściwe w sprawach nadzoru bezpośredniego sądy rejonowe, mogą wydawać postanowienia: o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i postanowieniami statutu oraz nadanymi jej celami, uchylające uchwałę zarządu lub wstrzymujące jej wykonanie, zawieszające zarząd fundacji i wyznaczające zarządcę przymusowego, a także zarządzające przymusową likwidację fundacji. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dn. 16 kwietnia 2021 r. sygn. akt I CSK 492/20, należy dostrzec, że oparte na ww. przepisie (12 ust. 1 FundU) rozstrzygnięcie nadzorcze w istocie nie wywiera żadnych skutków w sferze

---

⁵ Suski Paweł, Stowarzyszenia i fundacje, LexisNexis 2005, wyd. IV, str. 308

podmiotowości prawnej fundacji, a zatem jej istnienia, jak i zarządu sprawami. Nie można wprowadzić wykluczyć, że w przyszłości doprowadzi ono do wszczęcia innego postępowania mającego na celu np. ustanowienie zarządu przymusowego na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy o fundacjach, (...), jej wynik nie wpływa na status, zdolność prawną ani zdolność do czynności prawnych fundacji, a ma na celu jedynie wskazanie uchybień w jej funkcjonowaniu.

W analizie pominięto 9 podmiotów z następujących przyczyn: 1 - utrata osobowości prawnej; 11, 13, 28 – data otwarcia likwidacji; 20, 21, 23, 24 - data powstania, 20 – data powstania i likwidacji. Analiza pozostałej dokumentacji wykazała, że w latach 2020 - 2024, Starosta Olecki nie podejmował z własnej inicjatywy aktywnych działań w kierunku pozyskania informacji dotyczących działalności podległych mu fundacji. Przede wszystkim nie zwracał się bezpośrednio do podmiotów o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań bądź ich nadesłanie. W aktach nie ma także żadnych dowodów wskazujących na przeprowadzanie innych działań nadzorczych (np. notatki z rozmów telefonicznych, notatki z zapoznania się ze sprawozdaniami ze stron internetowych). Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkowało tym, że organ nadzoru w ww. okresie nie posiadał wiedzy o działalności podległych mu fundacji, tym samym nie był w stanie zbadać czy ich działanie jest zgodne z prawem, statutem i celem.

[akta kontroli poz. 9-38]

Z informacji udzielonych ustnie w dn. 10 września 2025 r. przez pracownika realizującego nadzór w badanym okresie wynika m. in., że:

- informacje o działalności fundacji były przez niego pozyskiwane samodzielnie z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) i bazowały na danych przesyłanych przez sąd oraz oświadczeniach fundacji,
- nie zapoznawał się i nie podejmował działań ukierunkowanych na uzyskanie od fundacji rocznych sprawozdań z działalności gdyż zgodnie z ustawą o fundacjach takie sprawozdania są składane do ministra.

[akta kontroli poz. 42]

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że Starosta Olecki w latach 2020 – 2024 dokonał błędnej interpretacji przepisów art. 12-15 FundU w zakresie znaczenia normatywnego terminu nadzór, który w kontrolowanym zakresie przyjąć powinien postać aktywnych działań następujących niezależnie od ewentualnie otrzymywanych sygnałów o nieprawidłowościach w podmiotach nadzorowanych. W okresie tym organ nie podejmował aktywnych działań zmierzających do zapoznania się z rzeczywistą działalnością nadzorowanych fundacji. Akta fundacji poddane kontroli nie zawierają sprawozdań z działalności ani żadnych dowodów z ewentualnej analizy takich dokumentów z upublicznionego źródła. Brak jest także jakiegokolwiek korespondencji kierowanej w tym zakresie do nadzorowanych podmiotów.

Posiadanie kompleksowej wiedzy (możliwej do uzyskania po zapoznaniu się z rocznym sprawozdaniem) jest niezbędne do oceny czy ta działalność jest zgodna z przepisami prawa i statutem oraz celem w jakim fundacja została ustanowiona. W świetle powyższego uznać należy że nadzór nad fundacjami w latach 2020 – 2024 realizowany był nieprawidłowo.

Brak należytego nadzoru nad zgodnością działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem w jakim fundacja została ustanowiona, polegający w szczególności na niepodjęciu odpowiednich działań, zmierzających do zapoznania się treścią sprawozdań a co za tym idzie brak posiadania wiedzy w zakresie rzeczywistej działalności fundacji, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 ust. 1 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowania aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie informacji umożliwiających ocenę ich działania zgodnie z przepisami prawa i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadanie oraz osoba nadzorująca jego pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

5. Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji ich celów.

Stosownie do treści art. 5 ust. 5 FundU, fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.

Działalność gospodarcza prowadzona przez fundację służy jako uzupełnienie w pozyskiwaniu środków materialnych i stanowi jedynie uzupełnienie aktywności statutowej. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny, w wyroku z dn. 12 lutego 2020 r. sygn. akt V ACa 233/19 „*działalność gospodarcza fundacji nie może być głównym i wyłącznym celem jej działania, bowiem z treści art. 5 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach wynika, iż istotą fundacji i zasadniczym jej celem jest prowadzenie działalności statutowej, działalność gospodarcza zaś ma jedynie tworzyć warunki realizacji celów statutowych i uzupełniać środki na działalność statutową. Działalność gospodarcza fundacji musi być więc dostosowana i podporządkowana działalności statutowej, co oznacza, że co najmniej większość dochodów z działalności gospodarczej musi być przeznaczona na cele statutowe, wydatki zaś na działalność gospodarczą muszą pozostawać w rozsądnej proporcji do wydatków na cele statutowe*”. Działalność gospodarcza fundacji ma z jednej strony pozostawać w ścisłym związku z prowadzoną działalnością statutową, z drugiej jednak nie może stanowić wyłącznego zadania fundacji. Rozmiar tej aktywności fundacji powinien zatem

być oceniany następczo, w konkretnych realiach funkcjonowania fundacji i realizowanych przez nią celów. Jeżeli w wyniku takiej analizy okazałoby się, że zostały zachwiane proporcje tych dwóch sfer, wówczas istnieje m.in. możliwość sądowej ingerencji nadzorczej w trybie art. 12 FundU⁶.

Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych powinien zatem baczyć, aby działalność gospodarcza fundacji prowadzona była w rozmiarach służących realizacji jej celów. Podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny jest roczne sprawozdanie merytoryczne. Ustawodawca mając na względzie potrzebę zapewnienia informacji pozwalających ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych (w tym także prowadzonej działalności gospodarczej) oraz ujednolicenia sprawozdań, w art. 12 ust. 4 FundU, zawarł delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego.

Stosownie do regulacji zawartych w obowiązującym do dn. 31 grudnia 2022r., rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. sprawozdanie powinno zawierać m.in.:

- informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (§ 2 pkt 3),
- informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) oraz formy płatności (np. gotówka, przelew), odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł (§ 2 pkt 5),
- informację o poniesionych kosztach na działalność gospodarczą (§ 2 pkt 6).

Od dn. 1 stycznia 2023 r. zastosowanie ma rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. Powyższe dane umieszcza się w cz. II, III i IV ustalonego formularza.

Starosta w ramach sprawowanego nadzoru powinien analizować sporządzane i upubliczniane sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji także pod kątem danych dot. prowadzonej działalności gospodarczej co powoduje niestety konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań wskazanych powyżej niniejszego wystąpienia.

Innym sposobem pozyskania ww. danych jest zapoznanie się ze sprawozdaniem finansowym sporządzanym w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości

---

⁶ dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 196.

i złożonym do zasobu Krajowego Rejestru Sądowego. Stosownie do treści art. 47 tej ustawy, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Natomiast w myśl przepisu art. 49 przytoczonego aktu, sprawozdanie z działalności jednostki powinno obejmować m. in. istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej. Dokumentacja taka jest do wglądu za pośrednictwem Portalu Rejestrów Sądowych na stronie https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df.

W kontrolowanym okresie 10 fundacji (poz. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 24, 27, 28) figurowało w rejestrze przedsiębiorców KRS. W analizie pominięto 5 podmiotów z następujących przyczyn: 11, 13, 28 – data otwarcia likwidacji; 24 - data powstania, 22 – data wpisu do rejestru przedsiębiorców. Analiza pozostałej dokumentacji wykazała, że w latach 2020 - 2024, Starosta Olecki nie posiadał wiedzy o skali działalności gospodarczej prowadzonej przez podległe mu fundacje. W aktach fundacji przedłożonych do kontroli brak jest dowodów aktywności organu w tym zakresie. Organ nie podejmował działań zmierzających do zapoznania się z rzeczywistą skalą i zakresem działalności gospodarczej nadzorowanych fundacji. Akta fundacji nie zawierają sprawozdań z działalności ani żadnych dowodów innej aktywności w tym zakresie. Jak już zostało wskazane powyżej, posiadanie kompleksowej wiedzy dotyczącej działalności fundacji jest niezbędne także do oceny czy działalność gospodarcza prowadzona jest w rozmiarach służących realizacji celów.

[akta kontroli poz. 9-35]

Z informacji udzielonych ustnie w dn. 10 września 2025 r. przez pracownika realizującego nadzór w badanym okresie wynika, że nie analizował on działalności gospodarczej prowadzonej przez fundacje w szczególności pod kątem rozmiarów służących realizacji ich celów gdyż to należy do ministra i uważał to za przekroczenie uprawnień.

[akta kontroli poz. 42]

Brak należytego nadzoru nad działalnością gospodarczą fundacji, pod kątem rozmiarów służących realizacji ich celów, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 w zw. Z art. 5 ust. 1 zd. 2 i ust. 5 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowanej aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie danych, umożliwiających ocenę działalności gospodarczej pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadanie oraz osoba nadzorująca jego pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

6. Nadzór nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.

Fundacja składa corocznie właściwemu ministrowi sprawozdanie ze swojej działalności. Jego treść jest określona przez ww. rozporządzenia. Zgodnie z art. 12 ust 3 FundU sporządzone sprawozdanie jest przez fundację udostępniane do publicznej wiadomości.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w latach 2020 - 2024, Starosta Olecki nie podejmował aktywnych działań w kierunku pozyskania informacji dot. udostępnienia sprawozdań do publicznej wiadomości. Przede wszystkim nie zwracał się bezpośrednio do podmiotów o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań. W aktach nie ma żadnych dowodów wskazujących na przeprowadzanie innych działań nadzorczych (np. notatki z rozmów telef., notatki z przeglądu stron internetowych fundacji).

[akta kontroli poz. 9-38]

Z informacji udzielonych ustnie w dn. 10 września 2025 r. przez pracownika realizującego nadzór w badanym okresie wynika, że podejmował on działań w kierunku ustalenia czy i w jaki sposób fundacje upubliczniały roczne sprawozdania gdyż to należy do ministra i uważał to za przekroczenie uprawnień.

[akta kontroli poz. 42]

Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkuje tym, że organ nadzoru nie posiadał odpowiedniej wiedzy czy nadzorowane fundacje zrealizowały obowiązek upublicznienia sprawozdań.

Brak podjęcia odpowiednich działań w kierunku ustalenia czy fundacje wykonały obowiązek udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości stanowi **uchybie** skutkujące naruszeniem art. 12 ust. 1 i 3 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowanej aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie informacji o miejscu upublicznienia rocznego sprawozdania.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybie

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

7. Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.

Zgodnie z art. 13 FundU właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo

z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast stosownie do art. 14 ust. 1 i 2 jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, organ o którym mowa w art. 13, może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu, albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie terminu albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, organ o którym mowa w art. 13, może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Olecki nie wnioskował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, a także nie stosował środków nadzorczych w stosunku do zarządu fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 12]

8. Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.

W okresie objętym kontrolą Starosta Olecki nie wnioskował do sądu o likwidację fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 12]

9. Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Starosta na podstawie art. 14a FundU sprawuje kontrolę nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ustawa z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 644, dalej

„Terroryzmu”), w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 12 Terroryzmu.

Instytucjami obowiązany są m. in. fundacje ustanowione na podstawie FundU, w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21 Terroryzmu).

Do obowiązków fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów Terroryzmu należy m.in.:

- wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 9);
- wyznaczenie spośród członków organu zarządzającego osoby odpowiedzialnej za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7);
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na jej rzecz z przepisami ustawy (art. 8);
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji, a także sporządzanie w postaci papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka, jak również jego aktualizacja nie rzadziej niż co 2 lata (art. 27);
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów (art. 33–37, art. 39 i art. 41);
- stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46);
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3);
- prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji w stosunku do klientów, wobec których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3);
- podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego;
- przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49);
- wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50);

- przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1);
- zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74);
- stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117);
- wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej (dalej jako „GIIF”) sprawuje kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, kontrolę sprawują także, na zasadach określonych w ustawie, ministrowie lub starostowie - w odniesieniu do fundacji (art. 130 ust 1 i 2 pkt 3 TerroryzmU).

Kontrola jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli zawierających w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Przy opracowywaniu planów kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849. GIIF może zwrócić się do starosty, o przeprowadzenie kontroli doraźnej w instytucjach obowiązanych (art. 131 TerroryzmU).

Starosta przekazuje GIIF:

- roczne plany kontroli wraz z uzasadnieniem, nie później jednak niż do dn. 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę, a także aktualizacje planów, w terminie 14 dni od dnia ich sporządzenia;
- zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli doraźnej wraz z uzasadnieniem, nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, chyba że przeprowadzenie kontroli wynika z zaktualizowanego planu kontroli;
- informację o wynikach kontroli, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania (art. 131 ust. 5 TerroryzmU).

Tryb i zasady przeprowadzania kontroli zawarte są w przepisach art. 133-146 TerroryzmU.

Starosta realizując ustawowy obowiązek kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną, musi przede wszystkim posiadać wiedzę czy dana fundacja nabyła taki status w związku z realizowanymi płatnościami gotówkowymi. Jak już zostało wskazane powyżej, podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny stanu faktycznego, jest coroczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają

obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Stosownie do § 2 pkt 10 i 11 ww. rozporządzenia (obowiązującego do dn. 31 grudnia 2022 r.), sprawozdanie powinno zawierać informację, czy fundacja jest instytucją obowiązaną oraz o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację płatności w gotówce, o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, wraz ze wskazaniem daty i kwoty operacji. Według aktu wykonawczego obowiązującego od dn. 1 stycznia 2023 r. t.j. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r., wymagane dane zamieszcza się w polu X i XI formularza stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Innym sposobem uzyskania ww. danych jest zwrócenie się bezpośrednio do fundacji o przestanie żądanych informacji.

W Starostwie Powiatowym w Olecku wdrożono regulacje dotyczące zasad i sposobu wypełniania obowiązków kontrolnych w odniesieniu do stowarzyszeń i fundacji wprowadzone zarządzeniami OR.120.2.2019 z dn. 21 lutego 2019 r. oraz OR.120.49.2024 z dn. 10 grudnia 2024 r. (aktualne). W myśl obecnie obowiązującej procedury fundacje są powiadamiane pisemnie bądź mailowo o konieczności stosowania przepisów TerrorU oraz udzielenia Staroście informacji czy posiadają status instytucji obowiązanej. Dodatkowo informacje zamieszcza się na stronie BIP Starostwa.

[akta kontroli poz. 37-38]

Z informacji udzielonych ustnie w dn. 10 września 2025 r. przez pracownika realizującego nadzór w badanym okresie wynika, że zgodnie z zarządzeniami z 2019 r. i 2024 r., wysłano pismo z oświadczeniem do podpisu do fundacji czy przyjmują lub dokonują takich płatności tj. o wartości równej lub przekraczającej 10.000 Euro. Tam był zapis informujący o zobowiązaniu się fundacji do poinformowania Starosty gdy taka okoliczność zaistnieje i to było dla nas wiążące.

[akta kontroli poz. 42]

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w listopadzie 2019 r. do 16 fundacji (poz. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 26, 27, 28) wysłano pismo, w którym Starosta Olecki zwrócił się do złożenia wyjaśnień w formie oświadczeń, czy organizacja przyjmuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, również drodze więcej niż jednej operacji. W piśmie tym dodatkowo Starosta poinformował, że fundacje zobowiązane są do bieżącego informowania w ciągu roku o przypadku wystąpienia ww. płatności, wskazując jednocześnie, że niezastosowanie się do powyższego żądania skutkować będzie zastosowaniem sankcji wynikających z Rozdziału 13 ustawy o przeciwdziałaniu TerrorU. Do pisma dołączono szablon odpowiedzi.

W 5 przypadkach (poz. 2, 4, 7, 13, 14) korespondencja wróciła nieodebrana a organ nie ponowił wezwania. Dodatkowo w 2 przypadkach (poz. 6, 12) podmioty nie udzieliły odpowiedzi pomimo odebrania korespondencji i organ także nie ponowił wezwania. W 9 przypadkach (poz. 3, 5, 9, 10, 11, 15, 26, 27, 28) fundacje odpowiedziały Staroście, że nie posiadają statusu instytucji obowiązanej zobowiązując się (odpowiedzi udzielano na szablonie Starosty) do niezwłocznego poinformowania Starosty, gdy taka operacja lub działalność zaistnieje.

W odniesieniu do ww. fundacji, Starosta dysponuje informacjami z 2019 r. albo nie posiada żadnych danych w tym zakresie.

W aktach fundacji która nabyła osobowość prawną w sierpniu 2020 r. (poz. 17) znajduje się oświadczenie z lutego 2025 r. o nieposiadaniu statusu instytucji obowiązanej.

W odniesieniu do 5 fundacji (poz. 19, 21, 22, 23, 24) które nabyły osobowość prawną (lub zmieniły siedzibę na powiat olecki) w latach 2022 – 2023 w aktach znajdują się oświadczenia z 2025 r. o nieposiadaniu przez te podmioty statusu instytucji obowiązanej.

Co do 2 fundacji (poz. 16, 18) Starosta Olecki w ogóle nie występował z zapytaniem czy posiadają one status instytucji obowiązanej.

W przypadku fundacji która nabyła osobowość prawną we wrześniu 2023 r. po czym w listopadzie tego samego roku została postawiona w stan likwidacji (poz. 20) nie zachodzi potrzeba nadzoru.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że w latach 2020–2024, Starosta Olecki realizował nadzór w przedmiotowej materii jednak w sposób nieprawidłowy.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że co do zasady przyjęto model nadzoru biernego zamiast aktywnego. Kierowanie do podległych podmiotów jednorazowej informacji wraz ze zobowiązaniem ich do informowania organu w razie zaistnienia zmian jest niewystarczające. Starosta powinien realizować nadzór w sposób aktywny, polegający na cyklicznym (corocznie) ustalaniu, czy podległe mu organizacje nabyły status instytucji obowiązanej. Jako przykład takiego modelu nadzoru można wskazać Starostwo Powiatowe w Jaśle⁷, które wymaga corocznego raportowania w przedmiotowej materii. Aktywny model nadzoru realizuje także Wojewoda Zachodniopomorski w ramach nadzoru nad stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego⁸. Organ nie powinien polegać jedynie na oświadczeniu organizacji o zobowiązaniu się do poinformowania w przypadku zaistnienia zmian, lecz corocznie aktywnie ustalać czy podległe mu podmioty taki status nabyły.

---

⁷<https://samorząd.gov.pl/web/powiat-jasielski/obowiazki-stowarzyszen-i-fundacji-wynikajace-z-ustawy-o-przeciwdziałaniu-praniu-pieniedzy-oraz-finansowania-terroryzmu>

⁸ Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli KBF KBF.430.3.2025, Nr ewid. 19/2025/P/24/010/KBF. Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, str. 126.

Nieprawidłowe jest zaniechanie dalszych wezwań fundacji, które kierowanej do nich korespondencji nie odebrały lub nie udzieliły odpowiedzi. Niedopuszczalny jest także brak jakichkolwiek działań wobec dwóch ww. fundacji.

[akta kontroli poz. 9-35]

Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkowało tym, że organ nadzoru nie posiadał pełnej wiedzy czy podległe mu fundacje posiadają status instytucji obowiązanej. Na marginesie należy wskazać, że zamieszczenie na stronie internetowej BIP komunikatu kierowanego do fundacji nie może stanowić jedynej formy aktywności nadzorczej. Organ nie ma żadnej pewności, że zarząd fundacji z takim komunikatem się zapoznał, na fundacji zaś nie spoczywa obowiązek śledzenia komunikatów organu. Zamieszczanie takich informacji jest jak najbardziej wskazane ale jako działanie towarzyszące innym aktywnym formom kontaktu z fundacjami. Obecnie obowiązująca procedura (zarządzenie OR.120.49.2024) przewiduje kierowanie do fundacji zarówno pism jak i wiadomości e-mail, jednakże w aktach nie ma śladu takiej korespondencji (poza pismami z 2029 r.).

Brak należytego nadzoru nad fundacjami, pod kątem ustalenia czy są one instytucją obowiązaną, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 14a FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowanej aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na cykliczne pozyskanie informacji o posiadaniu przez nadzorowane podmioty statusu instytucji obowiązanej.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadanie oraz osoba nadzorująca jego pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

III. Zalecenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Wzmożenie nadzoru nad pracownikami odpowiedzialnymi za realizację zadania.
- 2) Zmianę modelu wykonywania czynności nadzorczych nad fundacjami z pasywnego na aktywny.
- 3) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad działalnością fundacji, pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona (w szczególności poprzez działania zmierzające do analizy upublicznionych sprawozdań merytorycznych z działalności).

- 4) W przypadku braku możliwości zapoznania się ze sprawozdaniem, pomimo podjętych działań w tym kierunku oraz w razie uzasadnionych wątpliwości co do zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem, rozważenie skierowania do sądu wniosku w trybie art. 12 FundU.
- 5) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad prowadzeniem przez fundację działalności gospodarczej, w rozmiarach służących realizacji jej celów (w szczególności przez analizę statutów i upublicznionych rocznych sprawozdań z działalności).
- 6) Sprawowanie należytego nadzoru nad obowiązkiem udostępniania przez fundację rocznego sprawozdania z działalności do publicznej wiadomości.
- 7) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych pod kątem ustalenia, czy fundacja jest podmiotem obowiązany w rozumieniu przepisów TerroryzmU. W przypadku ustalenia, że fundacja jest podmiotem obowiązany, podjęcie działań kontrolnych na podstawie art. 14a FundU w zw. z art. 130-146 TerroryzmU.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Radostaw Król